

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 75

Maribor, sobota, dne 18. septembra 1937

Leto XII

Socialisti ob Masarykovi krsti

Na vprašanje, kdo bi mogel biti predsednik združenih evropskih držav, je pred leti odgovoril Bernard Shaw: »Samo Masaryk.« S tem je ta bistroumni britanski mislec povedal, da je Masaryk od vseh državnikov v Evropi največji človek, največji demokrat, največji Evropejec, največji značaj. Ko je on postal predsednik Čehoslovaške republike, je v življenju izvajal nauke, ki jih je oznanjal poprej kot filozof, učitelj in politik.

Masaryk je bil visoko npravstven človek, ki je vse življenje pobijal krivico in laž, sleparstvo in nasilje ter iskal in oznanjal resnico in pravico.

Zato je bil Masaryk socialist, čeprav ni bil marksist. Masaryk je bil za socializem iz človečanskih razlogov, kakor pravi v svoji knjigi »Ideali človečanstva«:

»Koncem 18. stoletja so bile proglašene človeške pravice. V imenu teh človeških pravic se je potem proklamirala in zahtevala in se še danes proklamira in zahteva svoboda, enakost, bratstvo. Te človečanske zahteve so temelj socializma.«

In Masaryk je branil delavske zahteve že tedaj, ko je bil drugim socializem še strah in trepet. On je soustanovitelj češke socialistične prosvetne centrale »Delavska akademija«, on je kot revni profesor zbral tisoč goldinarjev za češki socialistični dnevnik »Právo lidú«. Masaryk je vzbudil v čeških izobražencih zanimanje za socialna vprašanja in jih vzgojil celo vrsto v človečanskem nazoru, ki zahteva socialno pravičnost.

Dal je Čehom še več. Vzgojil jih je v novem svetovnem nazoru, v vzvišeni človečanski etiki.

Njegovo delo, njegova struja, njegova politika se označuje z besedo realizem. Kaj je realizem? Realizem odklanja in pobija prazno besedičenje, sentimentalno navdušenje, nekritično, sanjarsko precejevanje svojega naroda, svojih sil in samega sebe; realizem poudarja stvarnost, resnično izobrazbo in pravi: politika mora biti gospodarsko-socialna, ljudska, demokratična.

Zato je prišel v najhujši spor s češkimi nacionalisti, ki so svoj čas počeli isto, kar počno še vedno tudi drugi nacionalisti, da so namreč v svoji nacionalistični prenapetosti frazarili o narodu in hoteli ta narod pripraviti do oboževanja lažnih majlikov. Češki nacionalisti so n. pr. odkrili neke »kraljedvorske rokopise«, ki naj bi dokazovali visoko starost češke kulture. Verovati v pristnost teh rokopisov je bila narodna dolžnost! Masaryk je pa pogumno proti vsemu slavnemu javnemu mnenju trdil, da so tisti rokopisi navadna potvorba. Vsa češka narodna »javnost« ga je zato proglasila za izdajalca češkega naroda in češki narodni študenti so mu za nekaj časa onemogočili predavanja na praški univerzi!

Ko je Masaryk pogumno nastopil tudi proti demagoški protizidovski šonji, so zagnali proti njemu največji hrur češki nacionalisti, napredniaki in klerikalci; zadnji so se spravili še na njegovo ime, češ da je Masaryk tudi s svojim imenom hotel zatajiti svoj češki rod, ker bi se moral pod-

Srbska združena opozicija se posvetuje

Na preokretu?

Sporazum o postopanju pri prehodu iz sedanjega stanja

V soboto so imeli v Beogradu šefi združene srbske opozicije konferenco. Konference so se udeležili Ljuba Davidović, Joca Jovanović, Miša Trifunović, Milan Grol in dr. Lazar Marković.

Na konferenci so poročali šefi o svojih obiskih in razgovorih z opozicijo v Zagerbu ter so ugotovili, da bo razmerje med srbsko in hrvaško opozicijo v najkrajšem času razčiščenno. O dejanskem stanu razmerja med srbsko in hrvaško opozicijo izda srbska združena opozicija posebno okrožnico.

Po najnovejših vesteh je sporazum med srbsko združeno opozicijo in dr. Mačkom že dosežen. Gre namreč za sporazum o postopanju pri prehodu iz sedanjega stanja. Predvsem so določili rok, v katerem bi morala svobodno izvoljena narodna

skupščina, oz. ustavna komisija izdelati ustavni načrt. Ta rok je predviden sedaj na tri leta.

Na ta načrt, ki ga je izdelal dr. Gavrilović in ki prvotno baš v vprašanju roka ni bil točen, je pristal tudi Davidović, tako da sedaj pravzaprav ni nobenih ovir za nadaljnje konkretne akcije. Podpisan pa bo sporazum ali v Zagrebu ali v Rogoški Slatini, kjer se dr. Maček zdravi.

Na podlagi tega sporazuma bo moralo Mačkovo gibanje prekiniti svoja pogajanja z JRZ. Postati bo moralo tudi demokratično, ...

Lojalni demokraciji bi se v državi pač nobeno gibanje ne moglo upirati več.

Prav iz tega razloga mora biti naš sedanjí idel realizacija in okrepitev demokratičnih sil.

Pri tem pa mislimo seveda na ono lepo demokracijo, ki jo je učil veliki filozof pokojni dr. T. G. Masaryk.

Delegati opozicije zopet v Zagrebu.

Dr. Laza Marković, dr. Milan Gavrilović in Boško Vlajić so prišli v Zagreb in zagovarjali s SDK o svojih načrtih za sporazum. V Zagrebu govore, da gre za nov načrt srbske opozicije, ki bi eventualno omogočil združenje opozicionalnih sil v državi. Upamo, da so pod tem mišljene samo demokratične sile, ki veče

Konsolidacija bo omogočila le ta, drugi eksperimenti so dvomljive vrednosti.

Napredovanje Japoncev otežkočeno

Kitajci so se v redu umaknili v drugo obrambno črto.

Japonsko-kitajska vojna postaja vedno bolj in bolj pozicijska vojna. Japonci, ki so sprva mislili, da bodo enostavno korakali in zavzeli določeno ozemlje, spoznavajo vedno bolj, da imajo pred seboj močno oboroženega nasprotnika.

Pred Šangajem so se Kitajci u-

maknili na drugo obrambno črto, da bi bili manj izpostavljeni bombardiranju z morja, odkoder streljajo japonske vojne ladje.

Na severu, ob kitajskem zidu v pokrajini Čahar, se vodijo boji z menjajočim se uspehom.

Nekaj poboljška za rudarje TPD

Dne 15. t. m. so se vršila pogajanja med zastopniki rudarjev in TPD v Ljubljani na podlagi od rudarskih organizacij potom Delavske zbornice predloženih zahtev.

V vseh vprašanjih se je v glavnem dosegel sporazum. TPD bo s 1. oktobrom t. l. izplačala delavstvu v rudnikih, cementarni in apnenicah izreden draginski prispevek, in sicer: delavstvu I. kategorije, oženjenim 300 Din, neoženjenim 250 Din, delavstvu druge kategorije 250 Din, oz. 200 Din, delavstvu III. kategorije 210 Din, oz. 180 Din, IV. in V. kategorije pa 150 Din.

Glede ostalih zahtev delavstva je družba pristala na delavski predlog,

da se izvrši tudi revizija onih akordnih postavk, ki se smatrajo za neodgovarjajoče. Razprave o tem se bodo z ozirom na različne razmere v posameznih obratih vršile prihodnji teden po revirjih.

Predlog na uvedbo stalne draginske doklade je družba odklonila. Podrobneje bomo poročali, ko bodo rudarji na zborovanjih zavzeli stališče.

Rudarji državnih rudnikov

in pogajanja v Sarajevu,

Pogajanja med predstavniki rudarjev in generalno direkcijo državnih rudnikov v Sarajevu so zaključena. Obširneje poročilo prinesemo prihodnjič.

pisovati Masařik; on jim je potem s svojim krstnim listom dokazal, da je Slovak, da se pravilno piše Masaryk, ker slovaščina ne pozna črke ř.

Ko je nastopil za ločitev cerkve od države zato, da se obe posvetita res svojim nalogam, so klerikalci organizirali proti njemu najbrezvestnejšo gonjo in več sto katehetov je vložilo pri sodišču tožbo proti njemu radi motenja vere, proti njemu, ki je vse gradil na verstvu in npravnosti, pa prav zato ni bil slep za napake oficijelne cerkvene hierarhije. Zmagal je tudi v tem procesu.

Kljub temu, da ga je zavrgla in obsodila vsa češka narodna, radikalna in klerikalna javnost, je vztrajno nadaljeval svoje vzgojno in politično delo. Doma in na Dunaju je kot starček delal prave čudeže za osvobodjenje Čehov in Slovakov med svetovno vojno in postal prvi prezident

res svobodne in demokratične čehoslovaške republike, ki je sploh ne bi bilo brez njega in njegovih sodelavcev.

Ker je umrl na višku svoje slave, mu tudi vse naše meščansko časopisje posveča dolge članke in nekrologe, ob katerih bi se človek zjokal. Kajti brez ozira na to, da zamolčujejo ali zavijajo najvažnejša dejstva iz njegovega življenja in dela, je človeku bridko pri srcu, ko primerja z nesmrtnim Masarykom, njegovimi idejami in delom to svetohlinstvo in licemerstvo našega meščanskega časnikaštva in globoko zevajoče nasprotstvo med temi papirnatimi himnami in dvajsetletnim dejanskim delom njihovih gospodarjev.

Zato je ob Masarykovi smrti tem globlja in iskrenejša žalost vseh človečansko, demokratično, socialistično čutečih ljudi, ki se ne samo kla-

Pogreb Masaryka

bo v torek, dne 21. septembra. Pokopali ga bodo v parku grada Lány.

V vsej republiki vlada globoka žalost.

K pogrebu pridejo številne delegacije tudi iz inozemstva.

ob smrtni postelji Masaryka.

Zveza čehoslovaškega zbora je izročila predsedniku republike dr. Benešu ob bolezní predsednika osvoboditelja izjavo z naslednjo vsebino:

Častniki vseh orožnih vrst so v duhu z Vami ob bolniški postelji velikega predsednika osvoboditelja in se spominjajo vznemirjeni najslavnejše osebe našega ljudstva. Masaryk ostane vedno za ves svet ustvaritelj moderne svetovne demokracije. Prisezamo, da ostanemo do zadnjega moža bojevniki za svetovno demokracijo. Obnavljamo to prisego v trenutku, ko demokratični svet trepetaje čaka, da izgubi svojega najboljšega učitelja!

Ta prisega je najboljša proslava in hvaležnost velikemu pokojniku.

njajo veličini tega največjega demokratičnega državnika, temveč tudi hočejo uresničenje njegovih idej in njegovega dela v vsej Evropi.

Premnogim so danes vzor despoti, ki so s prevaro prišli na krmilo držav, da so uniformirali in zaslužili svoje narode, premnogim je danes vzor, da se idejni in politični boj odloča s streljanjem, obešanjem in sekanjem glav političnih nasprotnikov, mi pa vidimo v Masaryku, ki je ustvaril popolnoma novo državo in ji dal demokratične, etične temelje, porošstvo, da bo človeštvo le dvignila samo kultura in demokracija. — Treba je samo, da v teh težkih časih vsakdo po svoji moči posnema njegove kreposti:

duševno in telesno čistost, resnicoljubnost, značajnost, treznost, pogum in železno vztrajnost.

Republikanski uspehi pri Terruelu

Sicer brez posebnih dogodkov

V odseku Buena so vladine čete dosegle lepe uspehe. Prodrle so sovražnikove linije in se približale cesti, ki vodi iz Saragoosse v Terruel. Nadaljnje napredovanje na tej liniji utegne biti velikega pomena za razvoj vojnih operacij pred Terruelom.

Na severni fronti

v Asturiji se vodijo boji z menjajočim se uspehom. Nacistični sunek proti Gijonu, pristanišču ob Biskajskem zalivu, ni rodil uspeha, ki so si ga nacisti obetali.

Pred Madridom

ni bilo večjih dogodkov. Gotovo pa je, da se bodo baš ne tem delu fronte razvili prej ali slej boji odločilnega pomena.

Tudi na južni fronti ni pomembnih dogodkov.

Francove čete so še vedno vezane na severu in dokler bodo Asturci nudili kaj odpora, Franco ne bo mogel razpolagati s svojimi silami na drugih delih fronte.

Largo Caballero intervenira v Parizu za pomoč valencijski vladi

S. Largo Caballero se mudi v Parizu. Udeležil se je kongresa strokovnih organizacij ter izrekel željo, da bi Francija podprla valencijsko vlado, ker ves svet ve, da Nemčija in Italija podpirata Franca. Nevar-

nost ni le za demokratično Španijo, če bi zmagal fašizem. Štirinajst mesecev je legalna vlada sama odbijala sovražnike, sedaj je čas, da pomaga Francija in Anglija.

Nyonski sporazum

Na sredozemski konferenci je bil sporazum podpisan in se je takoj pričela izvajati patrolna kontrola v Sredozemskem morju.

Kar pogledjmo, kdo je proti.

Sklepe v Nyonu svetovni tisk pozdravlja, nemški in italijanski tisk pa pravi, da pomeni nyonski sporazum neprijateljski pakt.

Pomorske roparje treba iztrebiti

40 angleških torpednih rušilcev v Sredozemskem morju.

Proti ropanju in potapljanju ladij v Sredozemskem morju s strani generala Franca in nekih skrivnostnih podmornic sta Anglija in Francija začeli z izvajanjem protiukrepov. Anglija je doslej odposlala v Sredozemsko morje 40 torpednih rušilcev.

Angleški zunanji minister Eden je izjavil, da je pomorske roparje treba iztrebiti in zagotoviti varnost morja.

Splošno se smatra, da potapljata ladje le dve podmornici, ki križarita po 15 dni na visokem morju in se potem vračata v svoje oporišče, kjer je zasidrana, kot rezerva tretja podmornica.

Italija odklanja sodelovanje pri sredozemski kontroli

Anglija in Francija sta povabili Italijo, da sodeluje pri sredozemski kontroli.

Nyonska konferenca je sklenila, da sme Italija izvajati kontrolo le v svojih tirenskih vodah. To pa je poniževanje za Italijo.

Nyonski sklepi so kategorični. — Očividno konferenca ni zaupala Italiji in je nje delokrog omejila čim bolj. Zaraditega se Italija nahaja v zadregi ter se dalje pogaja glede sodelovanja.

—///—

Doma in po svetu

Poglobitev ljubljanskega kolodvo- ra. Na stenah in plotovih pozivajo letaki javnost, da se zavzame za poglobitev ljubljanskega kolodvo- ra. Razen tega piše časopisje, da je ta zahteva utemeljena, ker Slovenija daje največ dohodkov železnicam. Zadeva je gotovo pereča za Ljubljano, je pa še več perečih vprašanj, ki se tičejo izboljšanja železniškega prometa v vsej Sloveniji.

Na sreskega načelnika je streljal. Odpuščeni občinski tajnik Potočnjak iz samoborskega sresa je v poslopju sreskega načelstva streljal na sreskega načelnika Luko Valjaka in ga težko ranil.

Odkupna cena za domači bombaž. V Južni Srbiji pridelujejo bombaž. Letos se je površina bombažnih nasadov raztegnila na preko 3000 ha. Vlada je določila odkupno cenó z Din 17.50 za kg. Od 15. oktobra bo na uvoz bombaža uvedena carina, da se zaščiti domača produkcija bombaža.

Most med Klavovim in Turn Se- verinom, ki bo vezal Jugoslavijo in Romunijo, že grade.

200 ton surovega in litega železa bo lahko izdelala železarna v Varešu v Bosni, ko bo spomladi prihodnje leto postavljen še en plavž.

500.000 vagonov koruze je znašal naš domači pridelek lansko leto in toliko tudi letos.

Državna tvornica prediva v Kne- ževcu je zgorela. Škode je 350.000 dinarjev.

Štiriletka je napotila dr. Schach- ta, da se je poslovil. Nemški gospodarski minister dr. Schacht je odstopil, ker je mnenja, da je gospodarska štiriletka, kakor si jo je zamislil fašizem, blaznost. Listi pravijo: najbolj pretkana podgana je prva zapustila ladjo.

Alfred Rosenberg — pravi Ne- mec? V Nemčiji je Rosenberg priznan diplomat in nacionalni socialist, kar morejo biti le čistokrvni Nemci. Na nürnbergskem kongresu je

bil celo odlikovan z literarno nagrado za zasluge za nemško čistokrvnost. Tudi govoril je tam proti Židom in za nacizem. Sedaj pa pojasnjuje »Kärntner Tagblatt«, da je bil Rosenbergov ded Slovan — Letijc, njegova mati pa Francozinja. Eden njegovih pradedov je bil Mongolec in ena njegovih prababic pa celo Židinja. — Direktor estonskega državnega arhiva je nemškimi veljakom poslal z nekimi časnikarjem dokumentarične dokaze. Rosenberg se torej opravičeno širokousti.

Črne zastave v znak žalovanja ob priliki smrti Osvoboditelja Masaryka vise na vseh poslopih delavskih organizacij, pa tudi na mnogih privatnih hišah.

Nekaj Masarykovih

Demokracija ima svoje nedostatke, ker imajo državljani nedostatke.

Kakršen gospod, takšno vedenje.

Če ima naša demokracija nedostatke, moramo te, ne pa demokracijo premagati.

Demokracijo ustvarjajo demokrati, boljšo demokracijo bodo dali boljši demokrati.

Demokracija je politična organizacija družbe na etični podlagi humanitete... Demokracija je organizacija napredka v vseh panogah človeškega udejstvovanja.

Če je demokracija ljudska vlada, tedaj ne gre za vladanje ali gospodovanje, ampak za ljudsko upravo.

Malaria v naših krajih

Poziv sanitetnim oblastim.

Malaria je bila pred vojno v Sloveniji neznana prikazen. Po vojni pa se je stanje temeljito preobrnilo. Ne samo, da so jo prinesli mnogi vojaki domov iz svetovne vojne, jo zanašajo sedaj tudi vojaki, ki služijo vojaški rok v okuženih krajih Južne Srbije. Malaria je nalezljiva bolezen. To imamo priliko opazovati zadnja leta med šolsko mladino, kjer je pričela ponekod razsajati kot prava epidemija, n. pr. v okolici Maribora.

Krivda je v tem, da se obbolele vojake pošilja neozdravljene domov, tu pa, namesto, da bi se ukrenilo potrebno za njihovo zdravniško oskrbo, do popolnega ozdravljenja, ostanejo prepuščeni sami sebi.

Splošno prepričanje je, da se bolezen prenaša na ta način, da nava- den komar ali muha sesa kri bolnika in piči potem zdravega človeka ter ga okuži.

Kot lajki se ne moremo spuščati v podrobna razglabljanja o tem problemu, mislimo pa, da so sanitetne oblasti pozvane, ukreniti potrebno, da preprečijo splošno okuženje Slovenije z malarijo.

Mednarodni kongres oblačilnih delavcev

je bil od 20. do 21. avgusta v Kopen- haĝenu.

Navzočih je bilo 30 delegatov iz 10 dežel. Število članstva mednarodni zvezi oblačilnih delavcev priključenih organizacij je od 1. januarja 1934 do 1. januarja 1937 poskočilo od 230.700 na 605.809. Povišanje števila članstva je pripisati dejstvu, da sta pristopili ameriška (s 150.000 člani) in transvalška (v Južni Afriki, s 700 člani). Število organiziranih krojačic v Zedinjenih državah je poskočilo od 100.000 na 200.000 in francoskih oblačilcev od 4.000 na 80 tisoč.

Iz fašističnih dežel je zbežalo zadnja leta silno veliko število oblačilcev v inozemstvo, kjer so našli pri ondotnih sodrugih podporo in zaščito, pa tudi delo.

OUZD v Ljubljani ima nad 100.000 članov

V avgustu mesecu je naraslo šte- vilo zavarovancev pri OUZD v Ljubljani na 102.402 člana.

Povprečna dnevna mezda se je dvignila pri moških za Din 1.22 na Din 26.71. pri ženskah za Din 0.99 na Din 19.07.

Od aprila mezda polagoma narašča in se je dvignila do avgusta od Din 23.02 na Din 24.05.

Izboljšalo se je neznatno tudi zdravstveno stanje za 0.36% in znaša konec avgusta odstotek bolnikov 2.56%.

A. M. de Jong:

54

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Tega Mereyntje sam ni vedel, vendar ni hotel priznati svojemu prijatelju, ki se je včasih prav brezbožno posmehoval takim stvarim, zato je rekel:

»Menda vendar ne misliš, da ti bom to obesil na nos? Ne, dragi moj, raje...«

Divji lovec je napravil skesan obraz, toda mali, strogi ministrant se ni dal omehčati. Vstal je, rekoč:

»Sedaj pa moram domov, sicer me bo še mati ozmerjala.«

»Ja, ministrant mora pač tako živeti, da ga ni treba zmerjati,« je svaril Vrč resnega obraza. »Dobro bo, ako se boš večkrat tega spomnil.«

»Tega mi nikar ne pravi, to že sam vem,« je odvrnil Mereyntje samozavestno. »Lahko noč, Vrč, še enkrat lepa hvala... na, ti že veš zakaj!...«

Nenadoma ga je obšel čut hvaležnosti, zgrabil je Goortovo roko, jo pritisnil na svoje lice in se radostil:

»Oh, Vrček, kako zelo sem vesel!«

Nekoliko ozlovoljen ga je divji lovec potisnil v stran in godel nevoljno:

»Da, da, že vem. Le pazi, da ne boš zopet prišel

v zadrego, vedno in povsod ti pač ne bom mogel pomagati, dragec. Lahko noč in dobro spi!«

»Dobro spi,« je vzkliknil Mereyntje stoječ pri vratih, upirajoč svoj zareči pogled na svojega do- brotnika. Potem pa je stekel po tih, temni vaški cesti in zdelo se mu je, kot da ga nosijo peroti. Sedaj je nezmotljivo vedel, da je bil to njegov poslednji greh. Odslej naprej je hotel živeti z Bogom in svetniki v miru. Dosegel je vse, kar more človek od življenja pričakovati, in ko bo tako vsako jutro pred oltarjem udeležen pri sveti daritvi, potem mu tudi izkušnja ne bo mogla več blizu. Potem more človek nehoti delati samo to, kar je dobro, saj stoji pod posebnim varstvom svetnikov in samega Boga... Kaj le bodo rekli ostali k temu, da bo ministrant...? Njegovi prijatelji in njegov učitelj? Gospod Valter in ljuba gospa? On, ministrant! To je vendar nekaj ne- navadnega!... Kakšna redka sreča ga je doletela!... In to kratko potem, ko je tako silno grešil!... Pa se je tudi v resnici in odkritosrčno kesal, česar se pri vsem tem ne smel prezreti, in župnik je učil, da je Bog v takih slučajih še prav posebno milostljiv... Na, to je bilo sedaj jasno kot beli dan...

Zareč od veselja, da je tako pravičen, je prišel Mereyntje domov.

Njegov oče, ki je jeseni, ko so pospravili poljske pridelke, delal krtače, je sedel v kotu pri oknu v svitu svetilke, pomakal prašičje ščetine v posodo z vrelo

smolo in jih hitro ter spretno vtikal v luknjice lesene krtačne osnove. Okoli njega je sedelo par sosedov, ki so kadili kot dimniki in bili zatopljeni v razburljivo pogovore. Ko je vstopil Mereyntje, so se vsi vzrli vanj in stari sosed Boleut, ki so mu rekli Kri, znan kot neumoren šaljivec, je vzkliknil pristrčno:

»Haha!... tu prihaja naš novi ministrant. Čestitam. Čestitam, Mereyntje!«

Vsak je še nekaj dostavil, mu želel srečo, ga hvalil, da se je malemu dečku zdelo, kot da je v sedmih nebesih. Temu je napravila konec njegova mati, ki je odločila:

»No, nehajte že vendar enkrat besedičiti. Vi boste z vašim hvalisanjem dosegli, da se bo fant še pre- vzpel. Pojdi, Mereyntje, takoj v posteljo!«

Ne da bi samo z besedico oporekal, se je Mereyntje, kot se za ministranta spodobi, slekel, opravi, kleče pred stolom, šepetaje svojo večerno molitev, voščil vsem lahko noč in zlezel v postelj k svojima dvema bratema, ki sta vsa zaspana godrnjala, da jima je zopet vzel vso odejo. Seveda je bilo to grdo obrekovanje, kajti plemenit kot je bil, se je Mereyntje zadovoljil z majhnim koščkom odeje, ki nikakor ni zadostoval. Toda sveti Martin, njegov patron, je tudi iz usmiljenja dal polovico svojega plašča beraču...

(Dalje prihodnjik.)

Iz naših krajev

Omejitev nočnega dela v pekovski obrti ostane!

Mojstri in njihovi zaščitniki jurišajo na vlado.

V sredo, dne 15. septembra se je vršila v Ljubljani anketa glede omejitve nočnega dela v pekovski obrti. Anketo je vodil banovinski svetnik dr. Rataj. Svoje delegate pa je poslala Zveza živilskih delavcev Jugoslavije in mojstri.

Mojstri so tudi to pot strastno napadali uredbo o omejitvi nočnega dela in so dokazovali na vse mogoče načine, kako škodljiva je za pekovske mojstre, samo s to razliko, da v Mariboru stokajo mali, v Ljubljani pa veliki.

Proti mojstrom so na anketi nastopili ss.: predsednik Zveze živilcev Jugoslavije Grubauer (Zagreb), Tome (Ljubljana) in Plohl (Maribor), ki so s stvarnimi navedbami zavrnili prigovore delodajalcev in predložili v iztirnici resoluciji svoje zahteve.

Za mojstre se je na anketi zavzel podžupan mariborski g. Žebot, ki je pripovedoval, kako kvarne posledice ima omejitev nočnega dela v Mariboru, ki je turistično mesto, kamor torej prihajajo tuji iz Avstrije, Nemčije in Francije. Ti tuji, da so se letos zelo hudovali radi pomanjkanja svežega peciva. Kupovali so star kruh, ki so ga pa potem metali po tleh. Zato je g. Žebot kot delegat mestne občine proti omejit-

vi nočnega dela. Mariborčani slišijo to storijo najbrž prvič.

Mojster A. iz Ptuja se je hvalil, da ima zbrane podpise vseh pomočnikov iz Ptuja in Ormoža proti omejitvi nočnega dela.

Temu je odgovoril s. Tome, ki ga je pozval, naj predloži podpise, ako jih ima, da se jih bo lahko primerjalo s podpisi, ki jih je zbrala med pomočniki organizacija, toda za odpravo nočnega dela. To je g. A. napotilo, da je vstal, pobral papirje in odšel.

Predsednik ankete je pojasnil, da se uredba o delovnem času v pekarnah ne more spremeniti, ker temelji na ministrski naredbi, za katero pa pravita ministra za socialno politiko in trgovino, da je ne bosta menjala.

Delegat pekovskih mojstrov D. je nato izjavil, da se pekovski mojstri ne bodo držali uredbe. Odgovoril mu je predsednik ankete, da bodo oblasti za to že poskrbele.

Anketa pravzaprav ni dala pravega rezultata, ampak je samo predložila oblasti, da bodo morale odločno nastopiti proti sabotaži uredbe.

Ljubljana

Javno zborovanje

bo v nedeljo, dne 19. septembra 1937 ob 9. uri dopoldan v veliki dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Poročali bodo na zborovanju ss.: 1.) Stanko Likar: O bistvu in pomenu zavarovanja za onemoglost, starost in smrt. 2.) Ivan Tome: O staljšu delavskega gibanja do nove naredbi in resoluciji o delavskih zahtev z ozirom na naredbi. 3.) Ignacij Tratar: O izvajanju naredbi o minimalnih mezdah v stavbinski stroki in starostnem zavarovanju stavbincev. — Sodruzi, sodružice! Udeležite se zborovanja v čim večjem številu, da podprete s tem dovolj jasno in odločno svoje zahteve!

Krajevni Medstrokovni odbor

Kememoracijo za Masarykom pripravljala delavska kulturno društvo »Vzajemnost« na torek, dne 21. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice. Na sporedu bo dr. Lončarjevo predavanje o Masaryku in primerne glasbene točke.

Žalna zastava ob smrti velikega Masaryka se je takoj razobesila nad prostori socialističnih organizacij v Del. zbornici.

Akcija za prepotrebno zgraditev moderne kolodvora dejansko še ni nič dosegla.

Maribor

Spominsko svečanost

za pokojnim predsednikom Českoslovaške T. G. Masarykom priredi »Vzajemnost« v sredo, dne 22. septembra s pričetkom ob pol 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice. — Podrobnejši spored objavimo v tokovi številki. Sodruzi in sodružice, pridite v čim večjem številu.

Črne zastave ob priliki Masarykove smrti so izobesile delavske ustanove na svojih hišah: »Delavski dom«, »Zadružni dom«, »Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev« in ostale samoupravne delavske institucije. Razen na javnih poslopih više črne zastave tudi raz mnogih hiš privatnikov.

Škandalozne higijenske razmere v Melju. Na vogalu Kejzarjeve in Motherjeve ulice v Melju izpraznjuje mestna občina fekalije, ki jih pobira fekalijski voz po vsem okraju. So dnevi, ko pripelje ta voz po dvajsetkrat svojo vsebino na omenjeno mesto, kjer jo potem spušča v kanal, ki je dolg približno 200 m ter zvezan z Dravo. Vsakodnevno odkladanje fekalij na tem mestu povzroča daleč na okoli takšen smrad, da bližnji stanovalci sploh ne morejo nikoli odpirati svojih oken. Še huje pa je, da so kanali bližnjih hiš zvezani s tem fekalijским kanalom in prihaja smrad naravnost v kletne in stanovanjske prostore. Na ta način so prebivalci izpostavljeni hudi nadlogi in nevarnosti raznih bolezni. Pritožujejo se, da otroci bolehalo od stalnega vdihavanja tega smrdljivega zraka ter, da so se celo že poindni stanovalci predmeti našli telega smrada. Tudi delavci tovarne Freund, ki navadno obdukujejo v tovarni ter imajo svojo jedilnico par metrov oddaljeno od fekalijškega kanala, se pritožujejo, da v jedilnici sploh ni več obstanka. O teh hudih higijenskih nedostatkih so bili že nekajkrat obveščeni merodajni gospodje na mestni občini, ki pa do danes še niso ničesar ukrenili, da se ta škandal spravi s sveta. Ali bo treba zares čakati, da bo v Kejzarjevi ulici izbruhnila kakšna epidemija? In to samo vsled tega, da se prihrani na bencinu par litrov dnevno! Ob vseh prilikah razkazujemo tujcem naš štajerski Meran, prav posebno lepote našega otoka, v vsaki spodje, ki imajo nalogo pospeševati tujski promet, enkrat povedali tujcem tudi o higijenskih prilikah, ki vladajo v 3. mestnem okraju, in to v Kejzarjevi ulici?

Tomšičev drevored zazidan. Pod Kalvarijo so začeli te dni pod Tviklovo hišo

Usoda cele stvari je v rokah tistih, ki lahko napravijo odločilno dejanje, pa doslej niti besede niso spregovorili.

206 stanovanjskih odpravil je bilo vloženih pri okrajnem sodišču od avgusta do septembra. Največ je odpravil malih stanovanj. Da, vse je predrago, stanovanja tudi, plače se pa navkreber nikakor ne premaknejo.

Mestni muzej so odprli v bivšem Auerspergovem dvoru pri cerkvi nemškega viteškega reda.

Mrtvašnico dobimo. Te dni so tudi v zemljiški knjigi registrirali posojilno pogodbo med mesno občino in SUZOR-jem radi posojila dveh milijonov Din, ki jih bo mestna občina po svoji pismeni obljubi porabila za takojšnjo zgraditev mrtvašnice. — Tako bi morala biti mrtvašnica v surovem zgrajena še to jesen. Na ta način bi bilo za umrle deloma poskrbljeno, odprto pa ostane vprašanje vseh vprašanj — zgraditev bolnišnice, ki sprejema žive ljudi, da jih, če le mogoče reši pred smrtjo.

Več vlomov smo imeli v zadnjem času. O nekaterih je dnevno časopisje poročalo. O vlovu v mestni dohodarstveni urad se še ni objavila nobena vest.

zidati novo vilo trgovca Budefelda. S tem bo skoro vsa nižnja pod Kalvarijo ob Tomšičevem drevoredu zazidana, kjer pred par leti še ni bilo nobene hiše.

Zveza delavskih pevskih, umetniških in glasbenih društev Jugoslavije, Zagreb, podzveza v Mariboru

priredi v soboto, dne 2. oktobra t. l. v dvorani pivovarne »Union« v Mariboru

VELIK KONCERT

pri katerem sodelujejo sledeča društva: Glasbeno društvo žel. delavcev in uslužb. (dir. g. Maks Schönherr), Glasbeno društvo tekstilnih delavcev in nameščencev (dir. g. J. Bračko), Tamburaški odsek pevskega društva pekovskih pomočnikov (dir. s. S. Vihar), Delavsko pevsko društvo »Frohsinn« (pev. g. R. Globučnik), Zel. delavsko pevsko društvo »Krilato kolo« (pev. g. A. German), Pevsko društvo »Grafika« (pev. prof. g. U. Vrabc), Delavsko pevsko društvo »Enakost« (pev. g. M. Plevanč), Pevsko društvo pekovskih pomočnikov (pev. g. A. Horvat). Skupni zbor delavskih pevskih društev (pev. prof. g. U. Vrabc). — Na sporedu so umetniške in narodne pesmi. — Vstopnina: 10, 8, 5 in 3 Din. — Začetek ob 20. uri. — Za udeležbo prosi odbor.

Naredba. Vaje v obrambi proti napadom iz zraka se bodo vršile v Mariboru v času od 15. do 20. septembra t. l. — 1. Znaki ki se bodo pri teh vajah uporabljali, so sledeči: a) »Uzbuna« — piski siren, trajajoči 10 sekund s presledki 3 sek. za dobo 2 minut. Po 2 min. se isti znaki ponovijo zopet za dobo 2 minut. Plat zvona ter lokomotivski piski. b) »Konec nevarnosti« — nepretrgan pisk, trajajoč 1 minuto, 2 min. pavze ter ponovitev nepretrganega piska, trajajočega 1 minuto. Zvonjenje zvonov ter lokomotivski piski. 2. Na znak »Uzbuna« se mora ustaviti ves promet v mestu. Vozovi naj se podajo v stranske ulice, da bodo glavne ulice prazne za reševalna in gasilska vozila. Pri nočni vaji morajo vozovi pogasiti luči. 3. Na znak »Uzbuna« mora prebivalstvo zapustiti ulice in se podati v najbližja poslopija, kjer ostane do konca napada. 4. Za časa nočne vaje morajo biti pri poslopijih vse zunanje luči pogasene, notranje lahko gorijo, samo okna morajo biti zastarta. Istotako bo vsa ulična razsvetljava pogasena. Vsakdo je dolžan, ravnati se točno po gornjih naredbah. Prekršitelji bodo strogo kaznovani.

Po 22-dnevni stavki mizarjskih pomočnikov prva pogajanja!

Št. Vid nad Ljubljano, 17. 9. 1937.

Meščansko časopisje, ki si je na zadnji velesajmski razstavi organiziralo tako hrupno reklamo in ki ve poročati o vsaki smrtni nesreči v Ameriki, molči o stavki mizarjev v Št. Vidu, ki jim je kot predmestje Ljubljane pred nosom. Tako »Jutro« kakor »Slovenec« lepo molčita. Zakaj? Ne marajo se zameriti mojstrom in ne marajo se zameriti pomočnikom, ki kljub slabim plačam rajši posegajo po meščanskih časopisih, kakor da bi se naročili na »Del. Politiko«. No, ta stavka bo menda vsakemu odprla oči, da spada v delavčevo stanovanje »Del. Politika«, in da naj meščanske dnevne plačujejo kar gospodje sami.

Saj radi zadnjega dopisa v »Del. Politiki« se je začel zanimati za njo še celo naš

g. župan. Če nje naš časopis razburja, naj pa nas dviga in navdušuje.

Naši delodajalci so se ves ta čas trudili, da naberejo stavkokaze. Zato tudi ni bilo pogajanj. Naša inšpekcija dela in razpisala pogajanja na 22. dan stavke. Če bi delavci odklanjali sporazum, kako bi že rohnel »Slovenec« o rdečem terorju in nevarnosti, ko pa se delodajalci izogibajo pogajanjem in odrekajo delavcem tisto, kar sliši delavcem, je pa kar vse v redu!

Gospodje, ne boste nas! Naporen je naš boj, vendar se vam zahvaljujemo za vso izobrazbo, ki smo jo v svojem boju nehote dobili, kajti naučili smo se več, kakor bi se mogli v deset prosvetnih tečajih.

Živela delavska solidarnost!

Celje

Narod pred Westnovimi vrati

Te dni so izprti zaupniki trdke Westen d. d. ponovno izvršili tvrdico, da bi tvrdka sprejela v delo odpuščene delavce, žrtve lanjskega klofutanja inozemskega mojstra Flecka in zlasti tudi zaupnike in njihove namestnike, ker je celo sodišče že v drugi instanci ponovno razsodilo, da traja zaupniški mandat nepravilno odpuščeni zaupnikov naprej in je Westna tudi obsodilo, da mora tem zaupnikom plačevati mezdo do konca tega leta. Zaupniki pa so prisli samo do sluge tv. Westen, ki jim je sporočil, da pravni svetovalec tv. Westen sploh nikočar ne sprejme. Zaupniki, ki bi morali biti po jugoslovanskem zakonu o zaščiti delavstva v tovarni, da štiti delavstvo v smislu zakona in posreduje med delavci in podjetjem, torej niso smeli niti skozi vrata.

Pač pa so videli zaupniki pri tem pred istimi vrati presunljivo žaloigro naših revežev, ki iščejo dela: Neprestano, dan na dan, čaka pred temi vrati do 50 delavcev, da bi padla tudi za nje skromna drobtina z bogato obložene Westnove mize. In tako je

pred temi vrati v novejšem času neprestano menjavanje, veliko rešeto za ljudi, delavce-trpine, ki menda še niso dovolj upognjeni. Gruča moledujočih za službo je stalno strašilo in opomin onim, ki so še pri delu.

Tak je narod pred Westnovimi vrati. Iz dneva v dan, ponižan, upognjen.

Ali pa se morda kdo izmed gospodov za železnimi vrati vsaj za hip spomni, kaj se poraja v dušah teh prosjakov in kam to pelje?

Morda pa imajo le tudi ti reveži še svojo dušo in iskrico človeškega ponosa, ki tli v kljub bedi in ponižanju?

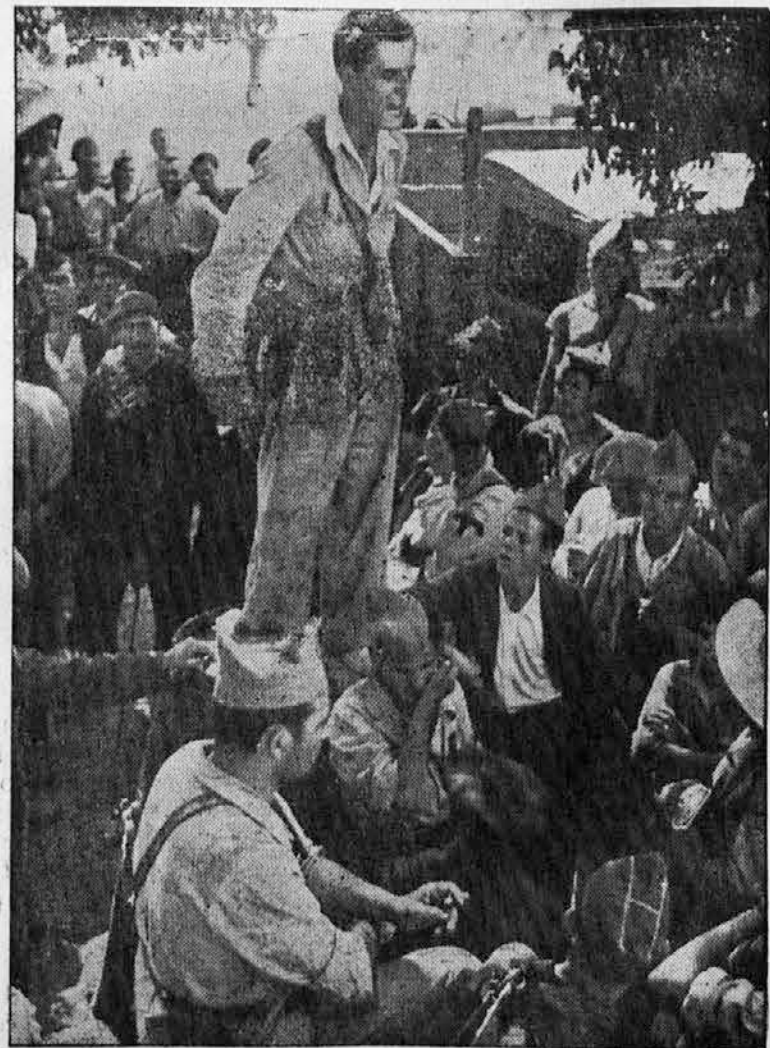
»Vzajemnost« prične zopet z rednimi dramatičnimi vajami ter vabimo delavstvo obojega spola, da se čimprej prijavi za sodelovanje. Istotako prične tudi pevski odsek z rednimi pevskimi vajami, čim bo dovolj pevcev pripravljenih. V obeh slučajih se je prijavit pri trgovcu s. Božiču, Kralja Petra cesta ali pri s. Godniku Viktorju. — Družnost!

Kranj

Delavstvo se spominja Masaryka. Na nedeljskem predavanju »Vzajemnosti« o delavski zaščiti bo s. dr. Reisman uvodoma spregovoril tudi o umrlem Českoslovaškem prezidentu Masaryku, za katerim žaluje ves demokratični svet in zlasti Českoslovaško delavstvo. Tudi Masaryk je bil davec. Na Dunaju se je učil ključavničarstva, potem doma kovaške obrti in šele nato je prišel v šole. Tej svoji preteklosti je ostal Masaryk zvest po mišljenju tudi na svojem najvišjem položaju. Več bomo o tem velikem prijatelju delovnega ljudstva zvedeli v nedeljo na predavanju, ki bo ob 9. uri v dvo-

rani »Semen«. Naj že radi teda noben delavec in delavka ne zamudi predavanja.

Sodrug Ferlič Janez umrl. V noči od torika na sredo je po kratki bolezni umrl v ljubljanski bolnici 29letni s. Ferlič Janez, stanujoč v Stražišču, zaposlen pa kot delavec v »Jugočeški«. S. Ferlič je bil rojen v Poljanski dolini, kjer je bilo zlasti po vojni precej razvito socialistično gibanje. In kakor je večina delavcev, ki prihaja iz te doline za zaslužkom v kranjske tovarne, našla pot v prave delavske vrste, tako tudi pokojni Janez, ki je bil eden izmed najagilnejših borcev za delavske pravice. Bil je strokovno in kulturno organiziran ter naročnik našega časopisa. — Molče se je poslovil od sodrugov, kakor tudi od delavstva v »Jugočeški«, med katerim je bil zelo priljubljen, menci, da se itak kmalu vrne. Toda usoda je hotela drugače. Vrzel, ki je z ugasnitvijo njegovega življenja nastala v delavskih vrstah, bomo gotovo težko izpopolnili. Čast njegovemu spominu. Preostalim pa izrekamo iskreno sožalje!

Iz Španije

Med odmorom za fronto pred Madridom

Prispela velika izbira jesenskega in zimskega blaga za plašče, obleke, kostume itd.

ČEŠKI MAGAZIN

Po tovarniških cenah!

Krojaške potrebščine!!!!

Maribor, Ul. 10. oktobra

Na drobno!

Na veliko

Trbovlje

Rudarsko zborovanje bo v nedeljo, dne 19. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne v »Delavskem domu«. Poročal bo načelnik II. skupine s. Pliberšek o poteku pogajanj s TPD. — Rudarji, pridite!

Jesenice

Masarykova smrt je tudi na Jesenicah med delavstvom vzbudila veliko obžalovanje. Masaryk predstavlja našemu delavstvu posebej demokracijo in služi kot simbol demokracije v današnji dobi fašističnih diktatur in avtokracije. Masaryk je znan tudi kot velik prijatelj češkoslovaškega delavstva, ki mu je pomagal, kjer je mogel in ki je sodeloval pri njegovih kulturnih ustanovah, zlasti pri ustanovitvi »Delavske akademije« v Prahi, vrhovne prosvetne centre soc. dem. delavstva. Poleg državnih poslovij so razobesili mnogi zasebniki — napredno misleči — prapore s svojih domov, a tudi na Delavskem domu visi črni prapor v počastitve spomina umrlega demokrata, prijatelja delavstva ter borca za resnico in pravico.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) velemilni »Česar Kalifornije« z L. Trenkerjem v glavni vlogi. Med dodatki tudi lep kulturni film »Divje vode Drine« in Paramountov zvočni tednik. — Sledi velemilni »Intermezzo«.

Litija

Zaostankarji, ki prejmete položnice, poravnajte do nedelje zaostalo naročnino (po položnici ali pa pri poverjeniku); kdor ne bo storil svoje dolžnosti, se mu bo brez nadaljnjega lista ustavil. Kdor je za razvoj delavskega časopisa, naj brez oklevanja stori svojo dolžnost! Poverjenik.

Sevnica

Vse naročnike »Delavske Politike«, ki so v zaostanku z naročnino, prosim, da ne zadržujejo z malomarnim plačevanjem tretje izdaje »Delavske Politike« na teden. Pokazimo, da tudi mi sodruzi iz Sevnice hočemo pomagati pri okrepitvi delavskega tiska, da bomo nekoč lahko zadovoljni z uspehi, ki jih bo rodilo izpolnjevanje dolžnosti do našega lista. Upam, da bo vsak izvršil svojo dolžnost, da ne bo potreba ponovno prositi! Poverjenik.

Delavski pravni svetovalec

Hiša kupljena na dražbi (Dobravice)
Vprašanje: Na javni dražbi sem kupil hišo, nisem pa doslej še plačal vseh obrokov kupnine, dasiravno so termini že potekli. Razen tega se je vknjižila na posestvo posojilnica, čeprav sem jo že plačal. Ali lahko dosežem, da se posojilnica zopet zbrše? Ali mi lahko hišo zopet prodajo, ker se nisem držal dražbenih pogojev?

Odgovor: Če niste izpolnili dražbenih pogojev in najvišjega ponudka pravočasno plačali, lahko zahtevajo prizadeti upniki, kakor tudi zavezanec ponovno dražbo, ki bi se vršila na Vašo nevarnost in stroške. Zato se sporazumite z upniki, da Vam dražbe ne bodo predlagali. Če ste Posojilnico, ki je vknjižena, plačali, lahko zahtevate od nje izbrisno pobotnico in nato predlagate pri sodišču izbris vknjižene terjatve.

Plačevanje zgradarine (listi)

Vprašanje: Imam hišo na deželi. Ali moram plačevati zgradarino, če stanujem v hiši sam? Ali moram javiti davčni upravi, če dam hišo, oziroma del prostorov v najem za trgovino ali gostilno?

Odgovor: Plačevanja zgradarine so oproščene samo stavbe, ki služijo izključno kmetovalcem in njihovim delavcem za stanovanje po vaseh in selskih občinah, odnosno zunaj okolišja mest, trgov in krajev proglašeni za javna zdravilišča. Če niste kmet, odete morali od hiše plačevati zgradarino. Če date prostore v hiši v najem, morate to, kakor tudi višino najemnine javiti davčni upravi v vsakoletni zgradarinski prijavi.

Odpust zaupnika (Laško)

Vprašanje: Bil sem izvoljen za delavskega zaupnika, vključno temu pa mi je podjetje odpovedalo službo na 14 dni, češ, da

Ruše

Izvleček iz kronike ruške tekstilne industrije. Pod tem naslovom priobčeni članek v štev. 73. »Delavske Politike« z dne 11. septembra t. l. se ne nanaša na sedanjega ravnatelja ruške tekstilne tovarne, kar je v ostalem tudi iz same vsebine članka razvidno, ker je v njem govora o direktorju, ki je »odražal«.

V ogledalu

Naši kinematografi in »Slovenec«. »Slovenec«, ki je že dobro znan po tem, da danes pobija tisto, kar je še včeraj zagovarjal, ali da se mora vsaj štirikrat na teden ugrizniti v jezik radi svojih zgrešenih prerokovanj, je te dni napisal uvodnik proti predvajanju nemških nacističnih filmov in hitlerjske propagande v naših kinematografih. To stališče je v redu. Če pri »Slovencu« resno mislijo ali če se že spet niso trikrat premislili medtem, lahko s svojim vplivom takoj dosežejo, da se našim ljudem ne bo treba več zgražati nad nemško-nacistično propagando v kinematografu »Union« (ki ga »Slovenčariji« zelo dobro poznajo) in v drugih kinematografih. Treba je samo, da pri nemških filmih pokažejo isto odločnost, kakor so jo pri ruskih. Torej bomo videli! (Že danes vam lahko zaupno povem, kaj bomo videli — da bo v tem slučaju ostalo pri uvodniku.)

Delavska predavanja

19. septembra v Kranju, restavracija Semen ob 9. uri dopoldne.
26. septembra v Dolu pri Hrastniku. Predavajo: dr. Reisman, Jelen in Eržen.

Tiskovni sklad

Celje: s. Bergles Jože Din 5. Črna: s. Sekaučnik Ivan, nabir. pola št. 55, Din 68 s. Sterže Franc, nab. pola št. 56, Din 47. Iskrena hvala! Posnemajte!

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

nima več dela. Podjetje mi je tudi plačevalo mezdo, ki je nižja od mezde predpisane po kolektivni pogodbi. Ali sem upravičen iztožiti to razliko na mezdi in zahtevati od podjetja tudi, da mi plačuje mezdo še za naprej, ker me je neupravičeno odpustil kot zaupnika? V podjetju, kjer sem bil zaposlen prej, sem imel stalno službo in sem k novemu službodajalcu prestopil le, ker mi je bilo obljubljeno, da bom tudi tukaj stalen. Ali lahko zahtevam radi odpusta odškodnino?

Odgovor: Če ste bili izvoljeni za delavskega zaupnika za letošnje leto, Vam delodajalec ni smel odpovedati službe pred koncem koledarskega leta. To tudi ne radi tega, ker nima za Vas več dela. Odpustiti bi Vas smel šele, če bi moral odpustiti tudi vse druge delavce, dokler pa je druge obdržal v službi, mora obdržati tudi Vas, tudi če Vam da drugo, morda manj plačano delo, katerega ste seveda dolžni sprejeti v primeru, da Vaš delodajalec res nima za Vas več dela, ki sta ga opravljali doslej. Ker Vam je neupravičeno odpovedal, lahko zahtevate, da Vam plača mezdo do 31. 12. Opravičeni ste zahtevati tudi razliko med mezdo, ki ste jo prejeli in med ono, ki bi jo prejeli po kolektivni pogodbi, za 3 leta nazaj. Ne smete pa seveda podpisati nikakega obračuna, s katerim bi izjavili, da ste popolnoma plačani, ker bi se v tem primeru odpovedali vsem Vašim zahtevkom. Odškodnino z ozirom na to, ker so Vam obljubili stalno službo, bi lahko zahtevali le, če morete dokazati, da je bila ta stalnost mišljena tako, da Vas ne bodo nikdar odpustili, ali pa, da Vas bodo obdržali za določeno število let. Vendar izgleda, da bode kaj takega težko dokazati.

Mladinski vestnik

V skupnosti je moč!

Sodruzi in sodružice! Kako lepo pride do izraza ta izrek, nam kaže uspeh stavke v trboveljskih revirjih. Rudar, ki se drugo leto nadeja pokoja in ima za seboj že 29,275 dni delovanja, je bil reduciran. Vsak »siht«, ki ga je opravil, mu je vzel del tešnih moči in zmanjšal njegov vid. Zdaj po 29tih letih naj bi bil vržen na cesto, Obratovodja g. Železnik ga je reduciral. Da dajo izraza nevolji, so pričeli rudarji v Trbovljah s protestno stavko dne 10. t. m., ki je bila končana drugi dan. Le skupnosti in solidarnosti naših rudarjev se je zahvaliti, da je obratovodja odnosno TPD preklcala ta svoj korak.

In mi mladi? Smo li tudi mi složni? Moramo biti! Preostaja nam le dvoje. Da strnjeni, s skupnimi močmi preprečimo, da bi kdo na slični način z nami pometal. — Poedinci sami bodo slabo odrezali, premočen je nasprotnik, da bi se lahko vsak posameznik z njim boril. Le strnjeni, solidarni ramo ob ramo, bomo izvojevali zmago sebi in vsemu delavskemu razredu!

Kako organizirati naše prireditve?

Sodruzi in sodružice! Veselice, ples,

alkohol? Ne! Družabni večeri, izleti, po učna predavanja, da!

Žal mi je, da moram v tem članku nastopiti tudi kot kritik. Na neki veselici »Vzajemnosti« sem videl mladino, ki je ometena od alkohola »švedrala« po plesišču in se obnašala, kot bi se ne smela. Nimam nič proti veselju in zabavi, če ne presega mej! Mladi! Bodimo trezni. Alkoholu boj!

Zdaj, ko se začena jesenska doba, bi bilo dobro nasvetovati voditeljem socialistične mladine, da prično tudi s kulturnim in izobraževalnim delom na polju mladinske vzgoje. Naj predavajo tudi člani in članice pod okriljem »Vzajemnosti« in drugih naših društev. Tudi družabni večeri za mlade sodruge in sodružice bi bili umestni. In tudi Vi, stari! Zanimajte se malo bolj za izobrazbo in napredek naraščaja, skrb za mladino bodi prva! Naj ne velja za Vas oni izrek, ko pravite ob ženitvi sina ali hčere: »Kakor si boš postlal, tako boš ležal!« Družnost!

J. G., Trbovlje.

Ovaduštvo cvete

Radvanje, dne 15. septembra 1937.

Ob priliki pogreba pokojnega čevljarkega mojstra Ivana Hubra je imel s. Eržen nagrobni govor, v katerem je orisal pokojnikovo življenjsko pot in veličal njegove zasluge, ki si jih je pridobil kot eden izmed utemeljiteljev in prvoboriteljev socialističnega gibanja v Mariboru. Ta govor je strašno razburil radvanske klerikalce, da so napravili zlobno izmišljeno ovadbo proti s. Erženu, češ, da je imel na grobu hujskajoč govor in da je seveda treba proti njemu postopati. Kaj se bo iz te ovadbe izcimilo, še ne vemo, pa tudi ni važno. Nas zanima ovadba sama na sebi, ker nam kaže, kako nizko je padla morala nekaterih ljudi,

da se poslužujejo tudi takih perfidnih sredstev in laži, da bi jo zagodli svojemu političnemu nasprotniku. Te vrste ovaduštvo, kakor ga poznamo v naših krajih že iz časa svetovne vojne, je pač najgrše in najpodejše sredstvo, zlasti, ker potrjuje dejstva in operira z lažjo in izmišljotino. Kdo je pisec te ovadbe, oz. njen duševni oče, ne vemo, vemo le toliko, da se je tisti, ki je ovadbo podpisal, poslužil imena krajevnih organizacij Jugoslovanske radikalne zednice v Radvanju. To ima sedaj besedo, da pove ali je o tej ovadbi kaj znano in ali z njo soglašajo. — Vsem pa velja naslednje opozorilo: Pozor pred ovaduh!

—)(—

Kulturni pregled

Mariborski gledališki abonma za sezono 1937-38

1. Razpis abonmana.

Uprava »Narodnega gledališča« v Mariboru razpisuje abonma za sezono 1937-38 ter vabi vse prijatelje našega gledališča, da se prijavijo za abonente. Abonma je veljavna za 22 predstav (14 dramskih, 7 operetnih, odnosno opernih) in 1 koncert ter pomeni velik popust proti večernim cenam. Abonma se plačuje letos v osmih (lani v sedmih) obrokih, ki so zato sorazmerno nižji napram lanskim. Obroke je treba plačevati vedno v prvih petih dneh meseca zaporedoma vsak mesec.

Cene za vsak mesečni obrok (plačati je treba torej osem takih obrokov) so: Ložni sedeži po 47, 33, 27, 17; za uradnike 39, 28, 24, 12. Parterni sedeži po 42, 23, 27; za uradnike 36, 28, 25. Balkonski sedeži po 42, 22, 25, 20; za uradnike 36, 28, 21, 16. Galejski sedeži po 21, 17, 12; za uradnike 17, 12, 8.

Dobe se tudi bloki, ki omogočajo obisk gledališča pri poljubnih 14 dramskih in 7 glasbenih predstavah ter pri enem koncertu. (Izvezete se le one predstave, ki imajo označbo »izven« na lepkih.) Cene teh blokov so nekoliko višje kot pri navadnem abonmanu.

Priglasje sprejema gledališka blagajna, ki je odprta dnevno od 9. do pol 13. ter od 15. do 17. ure (ob nedeljah in praznikih od 10. do pol 13. ure) do sobote, dne 25. septembra. Lanskim abonentom so rezervirani dosedanja sedeži samo do 18. septembra. Od tega roka dalje bodo vsa mesta na razpolago novim abonentom. Abonma je neprenosljiv ter med sezono neodpovedljiv.

Spoločna delavska zadruga »Železničarski dom«

r. z. z. o. z. v Ljubljani

obvešča vse svoje člane, da je Okrožno kot trgovsko sodišče razveljavilo veljavnost občnega zbora zadruge z dne 29. avgusta t. l. Javljamo, da sklicujemo

IZREDNI OBČNI ZBOR

za nedeljo, 31. oktobra ob 8. uri v društvenih prostorih, Novi trg 2. z dnev. redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Volitve načelstva in nadzorstva.
3. Sprememba zadrughih pravil.
4. Razno.

Ako občni zbor ob določenem uri ne bi bil sklicen, se bo vršil eno uro kasneje, ki je sklicen ob vsakem številu navzočih.

Čapelnik Pajer Makuc Zdonc

Obove za stavbe, apno, cement, beton-železo, iraverze ter vso železnino in vse gradbeni material, kupite ugodno in po zelo nizkih cenah v veletrgovini

ANDRAŠIČ — MARIBOR

Stroje, kovine, vsakovrstno železo, uporabljeno in neuporabljeno plačam po najvišjih dnevnih cenah

Justin Gustinčič - Maribor

nakup in prodaja vsakovrstnih železnih predmetov

Dogovor v slovensčini ni veljaven za Srbohrvate?

Okrajno sodišče v Mariboru je izdalo 4. avg. t. l. sodbo glede veljavnosti sklepanja pogodb v enem državnem jeziku za državljane, ki govore drug državni jezik v Jugoslaviji.

V neki tožbi za dobavo blaga se je namreč srbohrvatska tvrdka v Mostaru branila obveznosti iz pogodbe z izgovorom, da ni razumela sledečega slovenskega stavka v pogodbi: »Pridržimo si pravico dobavljati do 30% več ali manj«, češ, da lastnik ni večer slovenskega jezika.

Sodišče je z razsodbo I P 596/37 tožbo dobavitelja res zavrnilo in v razlogih med drugim izreklo: »Tudi je verjetna navedba prič G., da sta s tožencem pozneje, ko sta videla ono klavzulo na kopiji naročilnice, jo razumela tako, da pomeni, da more biti etiketa po formatu toliko večja ali manjša, kajti klavzula je napisana v slovenskem jeziku, ki ga Srbohrvati ne razumejo vsi popolnoma.«

Višja instanca žal v tej smeri ne bo mogla izreči svojega mnenja, ker je ta pravna zadeva »bagatelna«, proti kateri priziv ni dopusten.

Zlasti delavstvo pa moramo opozoriti, da se v takih ali podobnih zadevah kljub temu najbrž ne bo moglo izgovarjati, da ne razume srbohrvatskega jezika. Posebno bi svarili delavstvo, da bi se morda pri uradnih odlokih sklicevalo na razloge te sodbe, ker se bodo oblasti upravičeno sklicevale na popolno enakopravnost in enako veljavnost vseh državnih jezikov v državi na temelju Ustave kraljevine Jugoslavije.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Sportna rubrika

SK Svoboda (Ljubljana) : SK Mars, V nadaljevanju prvenstva ljubljanskega I. razreda se srečata v nedeljo ob pol 11. uri na igrišču ob Tvrševi cesti delavski SK Svoboda in SK Mars.

Prvenstvena nogometna tekma SK Olimp : SK Amater. V nedeljo, dne 19. t. m. se bo vršila na igrišču SK Amater-ja prvenstvena nogometna tekma s SK Olimpijom iz Celja. Ker sta oba kluba delavska, se obeta res lepa igra. Vabimo vso delavsko športno publiko, da si ogleda to prireditve. V predtekmi nastopita rezervi DASK in Amater.

Za gostilne: porcelan, emajlirana in lito-železna posoda, hozarce in steklenice ne kupite nikjer ceneje, kakor v oddelku za kuhinjsko opremo firme

ANDRAŠIČ — MARIBOR

KONZUMNO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO

r. z. z. o. z. v Prevaljah.

Poštni predal št. 3.

Poštni čekovni račun 12.048.

Telefon interurban št. 5.

Brzobjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centralno skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta, pekarna v Prevaljah ter 7 lastnih zadrughih domov v Mežiški dolini.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Prodaja se le članom. Član društva lahko postane vsak. Delež znaša samo Din 100.—.

Delavke, delavci, nameščenci, kmetje in obrtniki ter sploh vse delovno ljudstvo, kupujte življenjske potrebščine le v svojih zadrughah!

V slogi je moč, v delu rešitev!